

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. XVII. De Qui filii sint legitimi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

trahendum matrimonium: secus si facto humano potest removeri, absque gravi periculo corporis, n. 25. Si mulier sit cognita ab uno viro, praesumitur, quod etiam cognosci possit ab alio, nisi contrarium probetur, modo uterque vir similis sit aetate, ac robore, n. 26. Propter impotentiam proveniente ex maleficio potest matrimonium separari, nec restauratur, etsi vir post mortem illius aliam ducat in uxorem, & illam cognoscat: & cur separatur matrimonium propter frigiditatem viri, vel arctitudinem mulieris: & si postea contrahatur cum alio, vel alia, & appareat ex postfacto esse potens ad copulam, restauratur primum matrimonium: & tamen si separatur matrimonium propter maleficio, non cogatur vir, si contraxit cum alia, eamque cognovit, redire ad primam? n. 27. Error, sive ignorantia juris non est probabilis, nec excusat: si tamen sit probabilis, ut si erretur in facto, excusat, n. 28. Si mulier transivit ad Religionem, & Professionem emisit, tunc matrimonium postea contractum per primum virum cum secunda muliere, tenet, & debet cum illa remanere. Quod si appareat Ecclesiam deceptam esse in separatione matrimonii, dum impotentiam judicavit esse perpetuam, restaurandum est prius matrimonium cum muliere, n. 29. Si mulier dicat se per triennium cohabitasse cum viro, & illum esse impotentem, vir autem fateatur se esse impotentem quoad illam, sed non quoad alias, & si per inspectionem matronarum mulier reperitur virgo, factaque inquisitione, non reperitur aliqua à viro illo carnaliter cognita fuisse, & si constet eos per continuum triennium cohabitasse, ipsique conjuges cum septima propinquorum manu jurent se carnaliter commisceri non potuisse, tunc inter eos sententia divortii est proferenda, c. Litterae. 7. & ult. h. t. n. 30. Idque declaratur, & explicatur n. 31. & 2. seqq.

SERIES CAPITVLORVM.

IN ANTIQVIS.	c. 5. num. 15. & aliquot seqq.
c. 1. n. 13. & seqq.	
c. 2. n. 2.	c. 6. n. 23. & aliquot seqq.
c. 3. n. 21.	c. 7. & ult. n. 30. & 3. seqq.
c. 4. n. 8. & seqq.	

TITVLVS XVI.

DE MATRIMONIO CONTRACTO contra interdictum Ecclesiae.

§. I. An, & quâ ratione matrimonium contractum contra interdictum Ecclesiae dirimatur, vel impediatur?

Quaer. I. Quod dicatur interdictum Ecclesiae, & quot modis fiat? Resp. Fieri potest circa matrimonium tribus modis, nempe per legem Ecclesiasticam, quâ certis temporibus nuptias celebrari prohibet, vel per Judicem Ecclesiasticum, vel per Parochum, n. 1. Quando Judex alicui mulieri interdicit, ne nubat, & ipsa, spreto mandato, contrahit matrimonium, illud tenet, imponitur tamen sic contrahentibus poenitentia, & separantur quoad torum, donec de causa interdicti cognoscatur, c. 1. h. t. n. 2. & 3. Matrimonium dissolvit praecedentia sponsalia, etiam si praecesserit interdictum Ecclesiae, vel Judicis, n. 4. Probabilius est speciale esse in parentibus, ut

si pro filiis contrahant sponsalia, vel matrimonium sufficiat eorum taciturnitas, & praesentia, si extraneus pro extraneo, tunc enim aliud signum consensus internum exprimitur, leant sponsalia, vel matrimonium, n. 5. si quis contrahat sponsalia de futuro cum contra interdictum Ecclesiae, non dirimitur matrimonium postea contractum cum alia, c. 1. Solum interdictum Ecclesiae factum propter perpetuum, non perpetuum, sed temporale dirimit matrimonium postea contractum propter consanguinitatem prohibentem matrimonium, si postea contra interdictum matrimonio jungantur, excommunicati separari, donec de causa cognoscatur, n. 1.

§. II. De aliis impedimentis, quae non dirimunt tantum matrimonium contractum

Hujusmodi impedimenta, quae matrimonium subsequens non irritant, sed impediunt illicitum reddunt, plura numerantur. Sed haec impedimenta pleraque omnia sublata, n. 12.

SERIES CAPITVLORVM.

IN ANTIQVIS.	c. 2. n. 6. & 3. seqq.
c. 1. n. 2. & 3. seqq.	c. 3. & ult. n. 12.

TITVLVS XVII.

QUI FILII SINT LEGITIMI.

§. I. De filiis legitimis, & illegitimis.

ASSERTIO I. Filii sunt legitimi, vel legitimi tantum, qui adoptivi, qui non à natura, sed à sola sunt, vel legitimi, & naturales, qui ex matrimonio nati sunt, n. 1. Filii illegitimi contra matrimonium sunt nati, & hi veluti tantum, qui nati sunt à parentibus, tempore conceptionis, vel saltem natiuitatis dimittuntur dirimente matrimonium contrahat. Non naturales verò, seu spurii dicuntur si sunt ex damnato coitu, inter quos natiuitatis, nec conceptionis matrimonium poterat. Secundum Jus Civile verò filii alii sunt naturales, alii non naturales, alii item secundum Jus Civile varii sunt legitimi.

§. II. Quinam in specie judicantur legitimi?

Filii concepti ante sententiam divortii, qui publicè, & sine contradictione fide utriusque, vel saltem alterius matrimonium contraxerunt, sunt verè, & proprii filii, licet inter tales parentes existat impedimentum Canonicum v. g. consanguinitas propter quod postea tale matrimonium iudicatur fuit separatim tanquam invalidum, n. 2. autem filii ex tali putativo matrimonio habentur legitimi, duo requiruntur, nempe matrimonium publicè, & in facie Ecclesiae, quod bonâ fide, c. n. 5. Filii suscepti à clandestinè contrahentibus, etiam si praecesserint coram Parocho, & testibus, tamen denunciationibus, sunt illegitimi, n. 1.

licitate matrimonium contrahatur, requiritur, ut denuntiationes præmittantur, et si coram Parocho, & testibus sit contractum, n. 6. Possunt autem tales filii concepti ante sententiam divortii ad Ordines sacros, & dignitates Ecclesiasticas promoveri, cit. n. 6. An filii nati post litem contestatam, super matrimonio publicè contracto, quod per sententiam divortii postea invalidum fuit declaratum, sint legitimi? n. 7. Filiis legitimis competit hæreditas paterna, & jus petendi alimenta: quamvis posterius competat etiam illegitimis de Jure Canonico, num. eod. Secundò si mulier per judicium Ecclesiæ sit separata à primo viro, & vivente illo, de licentia Ecclesiæ, contrahat matrimonium cum alio, proles suscepta ex secundo viro, est legitima, & capax hæreditatis, c. Perlatum. 8. h. t. n. 8. & 9. Declaratur n. 10. Tertio filii geniti ex clandestino matrimonio, sed postea ab Ecclesia approbato, legitimi filii, & hæredes sunt judicandi, etiam si postea matrimonium ex justa causa separatur, c. Quod nobis. 9. h. t. num. 11. Probabilis est filios conceptos ante detectum impedimentum, licet ante approbationem Ecclesiæ nati sint, esse legitimos, si matrimonium fuerit publicatum, & tanquam validum auctoritate Ecclesiæ approbatum, et si postea impedimentum detegatur, n. 12. Judex Ecclesiasticus, qui pronuntiat aliquem esse legitime natum, potest etiam pronuntiare esse hæredem, num. eod. Quarto, si conjugatus vivente primâ uxore, in facie Ecclesiæ aliam ducat, quæ probabiliter ignorat illum esse conjugatum, proles inde nata censetur legitima, etiam si subsit occultum impedimentum dirimens, propter quod matrimonium postea declaratur nullum, c. Ex tenore. 14. h. t. n. 13. & 14. Ad legitimandam prolem non sufficit, si ignorantia impedimenti dirimentis adsit tempore contractus matrimonij, sed requiritur, ut subsit tempore conceptionis, vel nativitatæ prolis, cit. n. 14. Ad legitimandam prolem propter bonam fidem parentum, vel saltem alterius tantum, requiritur etiam, ut matrimonium inter eos in facie Ecclesiæ sit contractum, cit. n. 14. Quintò, filii infidelium, qui in gradu Jure Canonico prohibito matrimonium contraxerunt, postquam ad fidem sunt conversi, legitimi sunt censendi, c. 15. ult. h. t. n. 15. Matrimonium infidelium est validum, in quo non adest impedimentum jure naturali, vel Divino dirimens matrimonium, etsi jure Canonico dirimar, num. 16. Filii conversorum ad fidem Christianam ab Ecclesia reputantur legitimi, idque in favorem fidei, n. 17. Alia expositio hujus c. ult. est, quòd loquatur de prole suscepta ex secundo matrimonio, repudiata primâ uxore vivente, nam tale matrimonium initum cum secunda, vivente primâ, non valet ob impedimentum Juris Divini, secundum quod nemo potest vivente primâ uxore, ducere aliam: quamvis autem ignorantia juris Divini non excludat infideles sic contrahentes à peccato, quia tamen fuerunt in bona fide, contrahentes matrimonium, secundum legem suam, si postea convertantur ad fidem Christianam, filii eorum sunt legitimi, & sic legi, & intelligi debent, quæ habentur hic n. 17. in fine.

§. 111. Quinam in specie reputandi sint filii illegitimi?

Matrimonium contractum contra publicæ honestatis justitiam non tenet, & filii ex eo nati sunt illegitimi.

legitimi, & ab hæreditate paterna excluduntur, c. Referente 10. h. t. n. 18. & 19. Si mulier aliqua, vivente marito, alteri viro de facto matrimonialiter conjugatur, proles ex tali matrimonio nata illegitima censeri debet, n. 20. & 21. S. Pontifex, vel alius Judex Ecclesiasticus non cognoscit de causa civili, seu temporali inter laicos, nisi sint pauperes, vel aliæ personæ miserabiles, cognoscit tamen, an quis natus sit ex matrimonio legitimo, c. Causam. 7. h. t. n. 22. & 23.

§. IV. Coram quo Judice, seculari, an Ecclesiastico, tractari debeat, vel possit quæstio nativitatæ, seu natalium?

Quæstio natalium opposita petenti hæreditatem coram Judice seculari, remitti debet ad Judicem Ecclesiasticum ab eo cognoscenda, etiam si de illa non principaliter, sed incidenter agatur, c. Lator. 5. h. t. n. 24. & 25. Quando Judex secularis possit cognoscere de causa natalium, vel non? n. 26. An nepos legitime natus ex patre illegitimo possit succedere avo? cit. n. 26. Coram quo Judice, seculari, an Ecclesiastico debeat cognosci quæstio principalis de petitione hæreditatis, & quæstio incidens natalium? n. 27. Quando quæstio hæreditatis principaliter fuit intentata coram Judice seculari, non potest Judex Ecclesiasticus, qui cognovit de quæstione incidente natalium, postea cognoscere de principali petitione hæreditatis: si verò nulla quæstio principaliter fuit intentata coram Judice seculari, non potest Judex Ecclesiasticus cognoscere de causa principali hæreditatis: quòd si quæstio natalium principaliter mota sit coram Judice Ecclesiastico, potest is de causa principali hæreditatis incidenter cognoscere, cit. num. 27. Existens in quasi possessione legitimæ nativitatæ, in petitione hæreditatis, relevatur ab onere probandi, se esse legitime natum, & onus probandi defectum natalium incumbit ei, qui eum opponit, cit. n. 27.

§. V. De legitimazione prolis illegitimæ per subsequens matrimonium.

Filius naturalis tantum natus ex soluto, & soluta, inter quos tempore nativitatæ non erat impedimentum dirimens matrimonium, legitimatur per subsequens matrimonium, ita ut si pater ob hanc causam eum velit exheredare, sit excommunicandus, c. 1. h. t. n. 28. & 29. Tanta est vis, & potentia matrimonij, ut antea illegitimi fiant legitimi per subsequens matrimonium inter eosdem parentes contractum, c. Tanta. 6. h. t. n. 30. & 31. Quinam filij nati ante matrimonium per subsequens matrimonium legitimentur, vel non? n. 32.

Quæritur hic præterea. 1. quo tempore parentes debeant esse habiles ad contrahendum matrimonium, ut proles ab eis nata legitimetur per subsequens matrimonium, utrum tempore conceptæ prolis, vel natæ? Resp. Satis esse, quòd inter eos saltem tempore conceptionis, nullum erat impedimentum contrahendi matrimonium, etsi fortè tempore nativitatæ tale impedimentum existat. n. 33. An sufficiat ad legitimandam prolem per subsequens matrimonium, si vice versâ hoc consistere potuerit inter parentes tempore natæ prolis, etsi tempore conceptionis inhabiles fuerint ad contrahendum? Ut si quis ex conjugata conceptus fuit, natus autem post mortem mariti? Resp. Etsi id probabile sit, probabilius

bilius tamen est, si tale impedimentum inter parentes existat, tempore conceptionis, quod tamen tempore natiuitatis filij iam sit ablatum per dispensationem, filium non fieri legitimum per subsequens matrimonium: Secus est, si è contrario, tempore conceptionis non adfuit impedimentum, tempore autem natiuitatis existat, nam hoc non obstante proles legitima efficitur. *n. 34.*

Quær. 2. An filij illegitimi omnia jura legitimorum assequantur? Resp. consequi omnia jura tum spiritualia, & Ecclesiastica, tum civilia, & profana, ita ut quoad omnia sint, & habeantur legitimi. *n. 35.* Hinc legitimi per subsequens matrimonium succedunt etiam in feudis, & Majoratibus, in Emphyteusi Ecclesiastica, item possunt promoueri ad SS. Ordines, & dignitates Ecclesiasticas, non autem ad Cardinalatum: præterea legitimatus per subsequens matrimonium in fideicommissis excludit substitutum sub illa conditione, si absque liberis legitimis, & naturalibus decesserit. Denique hujusmodi legitimi gaudent quoque nobilitate parentum, *cit. n. 35.*

Quær. 3. Quibus præterea casibus filij legitimantur per subsequens matrimonium? Resp. in septem casibus, qui enumerantur *n. 36.* Quær. 4. Quinam sint alij effectus hujus legitimisationis per subsequens matrimonium? Resp. 4. enumerantur *n. 37.* Quær. 5. quinam liberi per subsequens matrimonium non legitimantur? Resp. filius ex adulterio natus, qui à viro, vivente uxore suâ, ex alia muliere est susceptus, non legitimitur per matrimonium initum postea cum adultera, *cit. c. Tanta h. r.* Item si mulier, vivente adhuc marito suo, filium ex alio suscepit, hic filius per matrimonium cum adultero initum non legitimitur, si talis filius, sciente utroque parente susceptus sit ex adulterio. Secus si unus ex parentibus scivit, alter verò ignoravit. *n. 38.*

§. VI. De legitimisatione illegitimorum facta per privilegium, seu concessionem Papæ.

Quær. 1. Quid sit legitimatio in genere, & quomodo à dispensatione differat? Resp. Per legitimisationem natalium consequitur quis omnia jura legitimorum, non autem per dispensationem, per quam quis fit habilis solum ad unum aliquem actum, vel ad certa quædam jura. *n. 39.* Quær. 2. Qualis potestas legitimandi illegitimos competat Rom. Pontifici? Resp. S. Pontifex habet potestatem legitimandi quoscunque illegitimos, quoad Ordines Ecclesiasticos, aliâque spiritualia ubique terrarum: quoad successiones verò hæreditatis in bonis temporalibus, solum in terris temporalibus suæ jurisdictioni subjectis, *c. Per venerabilem. 13. h. t. n. 40. & 41.* Potest S. Pontifex dispensando in impedimento solum Jure Canonico inducto, illegitimam prolem legitimare etiam quoad officia secularia, & successionem bonorum temporalium, & in locis Papæ temporaliter non subjectis, ita ut legitimatio illa retrotrahatur ad tempus, quo id matrimonium invalidè fuit contractum, quasi validum ab initio fuisset, mediante illâ dispensatione: nam quamvis Papa non possit directè dispensare in effectibus illegitimitatis ex jure Civili provenientes: potest tamen indirectè, & per quandam consequentiam, tollendo legem suam Ecclesiasticam per dispensationem, ex qua tanquam

fundamento omnia illa pendebant, *n. 41.* suscepta fuit, nullo præcedente matrimonio ex copula manifestè fornicaria, non potest *c. 1. & 2.* eam legitimare, ne quidem quoad secularia, & temporalia extra loca suæ temporalis jurisdictionis *c. 3. & 4.* cta. Sed neque potest Pontifex indirectè, quoad temporalia, & secularia, quando matrimonium irritum fuit ob impedimentum *c. 6. & naturalis. n. 43.* Potest Papa legitimare quoscumque, etiam quoad successiones *c. 7.* reditate, & bonis temporalibus in Terris non tamen solet id facere, *cit. n. 43.*

§. VII. De potestate legitimandi illegitimos perit secularibus Principibus.

Quær. 1. Penes quem sit potestas aliquem legitimis natalibus? Resp. 1. In & alij Principes, qui in temporalibus non habent, possunt quovis illegitimos legitimare: non item alij Principes inferiores. Etsi Princeps supremam potestatem habet in temporalibus, potest legitimare filium naturæ spurium quoad dignitates, & officia secularia, tamen quoad spiritualia, ut capax sit honorum Ecclesiasticorum, *n. 44.* Quær. 2. nam exprimenda sint in petitione legitimisationis? Resp. Exprimi debet conditio filij naturalis, vel spurij, an sit adulterio, incestu, vel sacrilegio, item an duplici, item si ex incestu, an natus sit filia & c. *n. 45.* Quær. 3. An in petitione sint vocandi agnati, & cognati? Resp. ad legitimisationem filij, quæ fit per petitionem, non sunt vocandi agnati, & cognati ipsius pater consentiat. *n. 46.* Quær. 4. princeps aliquem legitimum facit, vocando substitutum sub conditione, si sine liberis institutus decesserit? Resp. vocandum *n. 47.* Quo sensu filij illegitimi dicantur naturali *num. 48.*

§. VIII. De probatione legitimisationis

Si maritus, & uxor negent aliquem filium, ex eo quod nutritus sit, & educatus eorum, non probatur esse filius, *n. 49.* fama viciniæ non sufficit ad probandum sine alijs adminiculis. Si parentes negent esse suum filium, illis credendum est, nisi contrarium, & quomodo plenè probetur *n. 50.* Quando fuit matrimonium publicum in facie Ecclesiæ, non sufficit probamentum matrimonij ad probandum fuisse invalidum, & prolem illegitimam, est probare parentes malâ fide contractasse. *nit. 11. h. t. n. 51. & 52.* Quomodo probetur possit, ac debeat? *n. 53.* Statutis districtibus probantur aliquem esse filium legitimum, quæma viciniæ, & tractatus parentum habet *num. 54.* Quær. 2. terea notanda sint ad probandum esse filium legitimum? *num. 56.*

SERIES CAPITULORUM.

c. 1. n. 28.
 c. 2. n. 4. & 3. seqq.
 c. 3. n. 49. & seq.
 c. 4. n. 20. & seq.
 c. 5. n. 24. & 2. seqq.
 c. 6. n. 30. & aliquot seqq.
 c. 7. n. 22. & seq.

c. 8. n. 8. & 2. seqq.
 c. 9. n. 11. & 14.
 c. 10. n. 18. & seq.
 c. 11. n. 51. & seq.
 c. 12. n. 54. & seq.
 c. 13. n. 40. & seq.
 c. 14. n. 13. & seq.
 c. 15. & ult. n. 15. & seq.

TITVLVS XVIII.

QUI MATRIMONIUM ACCUSARE possunt, vel contra illud testificari?

S. I. Quinam admittantur ad accusandum matrimonium, vel testificandum contra illud?

ASSERTIO I. Si accusetur matrimonium, vel agatur contra illud tanquam illegitimè contractum, vel agitur ad separationem tori, & tunc admittitur ad accusandum solum conjux innocens: vel agitur ad dissolutionem vinculi matrimonialis: & tunc si accusatur matrimonium propter impedimentum consanguinitatis, ante omnes, admittuntur parentes, & his deficientibus proximiores consanguinei, & post hos extranei maturiores, & antiquiores è vicinia, nisi subsistat tale impedimentum dirimens, cui contrahentes possunt renunciare, ut est impedimentum erroris circa statum personæ, ut quia liber ignorans contrahit cum ancilla, vel libera cum seruo, n. 1. Aff. 2. Omnes, qui admittuntur ad accusandum matrimonium, admittuntur etiam ad ferendum testimonium contra illud, vel pro illo: unde siue agatur de matrimonio conjungendo, siue dissolvendo, parentes, & consanguinei sunt idonei testes super consanguinitate, prout sumitur ex c. 3. h. t. imò alijs præferuntur, n. 2. & 3. Et si pater non sit ordinariè testis in causa filij in criminalibus, & contrahentibus, potest tamen esse testis in matrimonio, n. eod. In causa matrimoniali idem potest esse accusator, & testis, cum quaeritur de consanguinitate conjugum, cit. n. 3.

S. II. Quinam ab accusatione matrimonij sint repellendi?

Qui matrimonium accusat propter quæstum, repelli debet, c. Significante. 5. h. t. n. 4. & 5. Repellitur etiam ab accusatione matrimonij contracti, qui tempore præmissæ denuntiationis, sciens impedimentum dirimens tacuit, & illud non manifestavit, nisi denuntiationem probabiliter ignorârît, vel jure se postea primùm in ejus notitiam devenisse, & quod nihil malitiosè obijciat contra matrimonium, c. Cum in tua. 6. & ult. b. t. n. 6. Antequam contrahatur matrimonium, denuntiationes fieri debent in Ecclesijs, ut scientes impedimentum matrimonij illud intra tempus præfixum deferant. n. 7. Impedimentum matrimonij potest per proprium juramentum probari. n. 8. Hac est differentia inter accusatorem, & testem, quod accusator admittitur ad accusandum matrimonium, etiam si auctor, à quo audivit impedimentum matrimonij, admitti non possit: testis verò repellitur à testimonio, si ejus auctor repellatur, cit. num. 8.

S. III. Proponuntur, & resolvuntur nonnullæ quæstiones occurrentes circa reliqua tria Capitula hujus Tituli.

Quæ. 1. An, & quando in causa matrimoniali, etiam lite non contestatâ, testes recipi possint, & sententia ferri, alterâ parte absente? Resp. si agatur de valore matrimonij, possunt super impedimento matrimonij contra reum contumaciter absentem testes recipi, etiam lite non contestatâ, dummodo alijs sint legitimi testes, & juxta eorum depositiones sententia ferri debet, c. 1. h. t. n. 9. & 10. Quamvis autem in casu cit. c. 1. maritus, suâ culpâ, per quinquennium fuerit abiens, ibi tamen narratur solum factum, non tamen requiritur tempus septennij tanquam terminus à jure requisitus, nempe, ut absit maritus tanto tempore, nam si convenienti tempore quæsitus non reperiatur, potest contra ipsum procedi ad definitivam sententiam, quia in culpa fuit, cit. n. 10.

Quæ. 2. An accusatio, vel testimonium in causa matrimoniali fieri possit per litteras, seu scripturam, absente accusatore, vel testibus? Resp. Accusatio fieri, & testimonia in causa matrimoniali ferri debent personaliter, & vivâ, ac propriâ voce, & non per litteras, c. 2. h. t. n. 11. Ex privilegio tamen, & longa consuetudine in quibusdam locis attestations testimonium in scripta redactæ valent inter personas illustres, & nobiles, ita ut illæ non teneantur personaliter accedere ad Judicem, ad testimonium perhibendum, sed satis est, quod per scripturam sub fide sua, sine corporali juramento, deponant, & depositionem propriâ manu subscriptam, & obsignatam Judici transmittant, n. 12. Similiter Confessio Sacramentalis non potest fieri per litteras Confessatio absenti, n. 13. Quæ. 3. An puella innubilis, quæ invita contrahit matrimonium cum aliquo, sed postea sponte ab eodem fuit cognita, audiri debeat, si reclamet contra matrimonium? Resp. Puella innubilis, quæ invita contrahit cum aliquo, sed postea nubilis facta, sponte ab eodem cognita fuit, si dicat se nunquam consensisse, idque per testes probare intendat, & probeat, non est audienda, quia cum potuit, non reclamavit, c. Insuper. 4. h. t. n. 14. Matrimonium nullum ob defectum ætatis, vel gravem metum convallidatur per intervenientem spontaneam cohabitationem, post ætatem legitimam, maxime si intercessit copula carnalis sponte habita, n. 15.

S. IV. Quis sit Iudex competens causarum matrimonialium?

ASSERTIO I. Iudex competens in causis matrimonialibus est Episcopus; ex justa tamen causa etiam Prælati inferioribus delegari possunt, vel ex privilegio, aut consuetudine ab ijs cognosci, n. 16. Aff. 2. Iudex secularis non potest causam matrimonij cognoscere; etiam si non tractetur de valore matrimonij, sed solum de separatione quoad torum, & cohabitationem, & etiam si causa conjugalis incidat in judicium hæreditariæ successionis. In illis tamen causis, quæ ad dotem, hæreditates, & successiones pertinent, etiam secularis est competens Iudex. Item in quæstionibus facti, an matrimonium sit de facto contractum, vel clam, vel de punitione adulterij, vel aliorum criminum, quæ sunt contra sanctitatem matrimonij commissa, potest esse Iudex secularis, n. 17.